

Warszawa, dnia 6 kwietnia 2022 r.

L.Dz. 1/4/2022/KT

Szanowny Pan
Mariusz Kamiński
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
ul. Stefana Batorego 5, 02-591 Warszawa
e-mail: kontakt@mswia.gov.pl

Szanowny Panie Ministrze,

działając w imieniu Stowarzyszenia Interwencji Prawnej, organizacji pozarządowej działającej na rzecz zapewnienia równości wszystkich ludzi wobec prawa, w tym migrantów i uchodźców, zwracam się z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do wskazanych poniżej wątpliwości co do zapewnienia w praktyce równego dostępu wszystkich osób objętych zakresem ustawy dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz.U.2022.583 z późn. zm., dalej jako „Ustawa”) do przewidzianych w niej uprawnień i świadczeń.

Z aktualnej praktyki wynika, że obywatele Ukrainy objęci zakresem Ustawy, którzy posiadali numer PESEL przed jej wejściem w życie zachowują dotychczasowy numer PESEL, ale zaktualizowane zostają ich dane w systemie o fotografię i odcisk linii papilarnych. Dostają także nowe powiadomienie o nadaniu numeru PESEL z adnotacją „UKR” i informacją, że jest on wydany w trybie Ustawy. Według rządowego projektu nowelizacji Ustawy z dnia 5 kwietnia 2022 r. (druk sejmowy nr 2147), praktyka ta ma zostać usankcjonowana w Ustawie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 Ustawy, prowadzony jest rejestr cudzoziemców z nadanym numerem PESEL w trybie art. 4 ust. 1 Ustawy. Tam gromadzi się także fotografie i odciski palców, czego brakuje w przypadku osób z dotychczasowym numerem PESEL, który nie został zaktualizowany o adnotację „UKR”, a więc takie osoby nie są wpisane do rejestru prowadzonego w trybie Ustawy.

Jednocześnie Stowarzyszenie pozyskuje wiedzę o tym, że urzędy gmin wskazują jako warunek niezbędny uzyskania niektórych świadczeń oraz realizacji innych uprawnień

przewidzianych w Ustawie (m.in. prawo do prowadzenia działalności gospodarczej) uzyskanie numeru PESEL w trybie Ustawy lub adnotacji „UKR” świadczącej, że dotychczasowy numer PESEL został w jej trybie zaktualizowany.

Nie ma to jednak uzasadnienia w obecnym stanie prawnym. Świadczenia pieniężne w trybie ustawy o pomocy społecznej oraz jednorazowe świadczenia pieniężne przyznano obywatelowi Ukrainy „który został wpisany do rejestru PESEL”, bez wskazania „o którym mowa w art. 6 Ustawy” – czyli tym dotyczącym obywateli Ukrainy uciekających przed wojną – ale ogólnie o rejestrze PESEL. Również w celu wykonywania działalności gospodarczej w Polsce Ustawa przewiduje „uzyskanie numeru PESEL” – nie precyzuje się, że ma to być PESEL z adnotacją „UKR”.

Aktualnie nie ma podstaw do tego, aby odmawiać osobom objętym zakresem Ustawy, którym numer PESEL został nadany przed jej wejściem w życie i który nie został zaktualizowany o adnotację „UKR”, przysługujących im niektórych uprawnień i świadczeń przewidzianych w Ustawie, jednak istnieje poważne ryzyko, że właśnie taka jest i będzie praktyka niektórych urzędów. Rozdźwięk w regulacjach prawnych i praktyce może wprowadzać cudzoziemców w błąd oraz utrudnić realizację zapewnionych im praw.

W związku z powyższym, Stowarzyszenie zwraca się z uprzejmą prośbą o wydanie interpretacji przedstawionych powyżej regulacji w kontekście dostępu osób objętych zakresem Ustawy, które posiadały numer PESEL nadany przed wejściem w życie tej Ustawy, do uprawnień i świadczeń socjalnych w niej przewidzianych oraz wskazanie, czy planowane są zmiany legislacyjne mające na celu usunięcie przedstawionych powyżej wątpliwości interpretacyjnych.

Z wyrazami szacunku,

[-]